

pkm

8.8.2016

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI YRITTÄJÄVÄHENNYKSEN SÄÄTÄMISESTÄ

Yrittäjävähennyksen perustelut ovat varsin heiveröiset

Pääministeri *Juha Sipilä*n hallituksen ohjelmassa on sovittu pienyrityksille tarkoitetusta yrittäjävähennyksestä. Vuonna 2014 toteutettu yhteisöverokannan alennus ei koskenut pienyrityksiä, joita ovat elinkeinonharjoittajat, verotusyhtymät, maa- ja metsätalouden harjoittajat sekä elinkeinoyhtymät. Samoin ulkopuolelle jäi porotalouden harjoittajat.

Vuoden 2014 yhteisöverokannan alennus oli varsin tuntuva (24,5% > 20%). Samaan aikaan kuitenkin toteutettiin osinkoverotuksen kiristäminen, joka muun muassa poisti kokonaan verovapaat osingot. Käytännössä nämä muutokset yhdessä eivät keventäneen pienten osakeyhtiöiden ja niiden omistajien yhteenlaskettua verotusta. Tähän nähden perustelut yrittäjävähennykselle yritysmuotoneutraliteetin palauttamiseksi eivät pääosin pidä paikkaansa. Hallituksen esitysluonnoksessakin todetaan, että pienyritysten verotus jää valtaosin kevyemmäksi kuin yhteisöverokanta. Tilanne on toinen, jos kysymyksessä ovat hyvää tulosta tekevät pienyritykset, joilla on vain niukasti nettovarallisuutta. Tällaisia yrityksiä on tosin erittäin vähän (noin 5 000 yritystä, joiden tulos ylittää 100 000 euroa). Yrittäjävähennys kohdistuu aluksi yrityksen ansiotulo-osaan, koska tulolajissa pohjalle asettuvat pääomatulot ja ansiotulot jäävät päällimmäisiksi.

Verojärjestelmän tulisi olla selkeä ja läpinäkyvä. Yrittäjävähennys ei lainkaan täytä näitä hyvän verojärjestelmän tavoitteita. Uudistuksella tavoitellaan kilpailukykyä, investointeja, kasvua ja työllisyyden parantamista. Nämä tavoitteet jäävät saavuttamatta valtaosalle pienyrityksiä, koska verotus kevenee vain joitakin kymmeniä euroja tai enintään joitakin satoja euroa vuositasolla. Luonnoksen mukaan kevennys on enintään 10 000 euron tulosta tekeville yrityksille 50 – 150 euroa. Näitä yrityksiä on noin 150 000 kappaletta. Vuositulos jää alle 30 000 euron 77 prosentille elinkeinonharjoittajia, 79 prosentille henkilöyhtiöitä ja 87 prosentille maataloudenharjoittajia.

Yrittäjävähennys on jossain määrin vaikuttava, jos yritys tekee hyvää tulosta ja verotus tapahtuu pääosin ansiotulona. Kevennys on luonnoksen mukaan 100 000 euron tuloksen kohdalla jo 1 700 – 2 900 euroa. Käytäntö lienee kuitenkin sellainen, että tällaiset yritykset muutetaan pian osakeyhtiöiksi, jos se on mahdollista (esim. apteekit eivät voi muuttua osakeyhtiöiksi).

Yrittäjävähennyksen tueksi esitetyt perusteet ovat heiveröiset. Hanke etenee ilmeisesti vain siksi, että siitä on sovittu hallitusohjelmassa. Hyvän verojärjestelmän mukaista ei ole, että järjestelmään tulee mukaan elementtejä, joiden elinkaari saattaa jäädä lyhyeksi. Ennustettavuus ja järjestelmän pysyvyys ovat tärkeitä verojärjestelmän ominaisuuksia etenkin yritysverotuksessa.

Näkökohtia itse luonnoksesta

Hallituksen esitysluonnoksessa on aluksi hyvää materiaalia koskien pienyritysten lukumäärää ja tuloksentekokykyä. Nämä antavat hyvän pohjan arvioida yrittäjävähennyksen merkitystä ja vaikuttavuutta.

Luonnokseen liitetty lakiehdotus uudesta TVL 30 a §:stä näyttäisi vastaavan perusteluosassa kerrottuja tavoitteita. Säännösluonnos on kirjoitettu varsin tiiviisti. Luonnoksessa ei ole voimaantulosäännöstä, mutta itse tekstissä on kerrottu, että muutosta sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2017 toimitettavassa verotuksessa. Verovuosi määräytyy tilikauden päättymisen mukaan, mikä merkitsee sitä, että osa yrityksistä olisi jo nyt yrittäjävähennyksen piirissä. Maataloudessa verovuosi on kalenterivuosi, paitsi yhteisöillä se voi olla muukin. Metsätalouden puolella luonnollisten henkilöiden verotuksessa on voimassa kassaperiaate, mikä antaa verovelvolliselle pelivaraa.

Kaikki metsätalouden luonnolliset vähennykset säilytettävä vähennyskelpoisina

Yrittäjävähennyksen on tarkoitus keventää verotusta. Tämä ei toteudu aina metsätalouden kohdalla, koska luonnollisia vähennyksiä on tarkoitus leikata viidellä prosentilla. Luonnoksen mukaan vuonna 2014 veroilmoitustietojen perusteella 59 prosenttia metsätalouksista oli tappiollisia. Tappiollisuus voi jatkua pitkäänkin, kun hakkuukypsää puustoa ei ole vielä kertynyt. Monesti tällöin kysymyksessä voi olla aktiivinen metsätalouden harjoittaja, jolla on runsaasti metsän hoitoon liittyviä kuluja. En pidä oikeudenmukaisena, että metsätalouden harjoittajat asetetaan muita yrittäjiä huonompaan asemaan. Luonnollisten vähennysten leikkaaminen koskisi erityisesti aktiivisia metsätalouden harjoittajia, ei niinkään passiivisia. Luonnolliset vähennykset tulee jatkossakin pitää täysimääräisesti vähennyskelpoisina. Tämän periaatteen tulee olla rikkumaton periaate nettotulon verotusjärjestelmässä, vaikka lopulta nettotulosta myönnettäisiin viiden prosentin suuruinen yrittäjävähennys.

Helsinki 8.8.2016

Pauli K Mattila

OTT